ČÍSLO 4/2018 CENA 34,90 Kč, 1,79 €
CENA PRO PŘEDPLATITELE JEN 26,90 Kč

...aby doma bylo nejlíp

PANÍ DOMU

POETICKÉ VELIKONOCE

Sváteční pochoutky
Líbezné jarní dekorace
8 stran nápadů

OLIVOVÝ OLEJ, BYLINKY, TVARŮŽKY

aneb Co nepatří do lednice

MARIE ROTTROVÁ:

Radši vařím, než peču

ZE STARÉHO NOVÝ KUS

4 inspirace pro poklady ze sklepa

POTŘEBUJETE NOVOU VÁHU DO KUCHYNĚ?

Přivažovací, elektrická, závěsná

Podlij to pivem!

5 RAN POD ČEPICÍ A DALŠÍ DOBROTY

4/2018
CENA 34,90 Kč, 1,79 €
9 771213 476005 04

Dveře taky zamykáte

Počítač o vás ví všechno. Nevěříte? Přemýšleli jste někdy o tom, že každý člověk zanechává digitální stopu, někdy i ten, kdo počítač nemá?

Začněme u něčeho vlastně neškodného. Nový přírůstek v rodině, dovolená u moře, pijatika s kamarády. Také vášnivě rádi zveřejňujete fotografie všeho a všech?

Hlavně rychle

Ano, internet je jedním z nejrychlejších způsobů, jak se podělit o své zážitky s přáteli nebo se členy rodiny, které nemáme právě po ruce. Sdílení fotografií na síti je tak jednoduché, že prostě neodoláte. Jako skvělý příklad mohou sloužit matky malých dětí, které jsou z nich tak nadšené, že je fotografují ve všech možných i nemožných pozicích a s láskou sdílejí. Ponechme stranou, že jejich činnost, která je dělaná s těmi nejčistšími úmysly, zanechá digitální stopu, která jejich potomkům v budoucnu nebude příjemná. Daleko horší je, že tyto fotky jsou často snadno přístupné a mohou se dostat do rukou různým deviantům. Tady dochází na slova odborníka na osobní digitální bezpečnost Karola Suchánka, z jehož přednášky jsme čerpali: Pamatujte si, že v on-line světě nemáte pod kontrolou, kdo sedí na opačné straně počítače.

Facebook

Kolik máte přátel? A jsou to opravdu přátelé, které znáte, nebo lidé, kteří vás o přátelství požádali a vy jste jim vyhověli? Tedy vlastně je neznáte, natož abyste znali zase jejich přátele. Možná namítnete, že jiní mají také hodně přátel, tak vy chcete taky. Naučte se rozlišovat. Pokud Facebook používá například hudebník k propagaci koncertů, chce samozřejmě mít sledujících co nejvíc, aby se informace šířily. Vy jste úplně jiný případ. Sice určíte, které vaše příspěvky smí být veřejné či nikoliv, ale už totéž nedokážete zajistit u dalších lidí, takže váš obsah se může nekontrolovatelně šířit.

Co s tím?

Pamatujte si jednoduché pravidlo. Sdílejte jen to, co byste ukázali komukoliv cizímu i za mnoho let, za co se nebudete stydět a hlavně, co nepovede ke zveřejnění čehokoliv důvěrného. Třeba místa pobytu, nebo naopak odjezdu na dovolenou. To totiž už můžete rovnou dopsat: Klíče jsou pod rohožkou.

Opatrnost především

Všimli jste si, že po vás počítač stále chce nějaká hesla? Jaké je to vaše? Na tuhle otázku, prosíme, nikdy nikomu neodpovídejte. Ani tomu nejvěrnějšímu příteli ani rodině. Abyste eliminovali hrozby, používejte silné, pro každý účet unikátní heslo. Jak by mělo vypadat? Určitě ne 12345. I jméno prvního psa nebo matky za svobodna si umí zjistit kdekdo. Silné heslo by mělo mít aspoň patnáct znaků a obsahovat i velká písmena, čísla a další znaky. Možná se obáváte, že si takové heslo nezapamatujete. Pak je dobrá pomůcka použít vybrané znaky jako náhradu písmen. Třeba místo Peslezedirouvplote P1sl2z3d4r5o6v7p8l9t%. Nebo si pořiďte šikovnou věcičku, která se jmenuje passwordsFAST. Funguje bez připojení na internet, můžete ho mít v kapse nebo v kabelce, vejde se sem až 125 hesel a k otevření vám stačí jedno. A to už si snad zapamatujete, ne?

Zálohujte a šifrujte

Kromě používání silných hesel byste si také měli zašifrovat harddisk. Pokud se vám počítač porouchá a dáváte ho do opravny, případně ho někomu prodáváte, když si chcete pořídit jiný, rozhodně z něj předtím všechno vymažte a zálohujte si svá data na externí disk. Jakmile svěřujete svůj počítač či notebook do cizích rukou, nestačí jen vše vymazat a zašifrovat, ale pro jistotu byste měli počítač klidně třeba desetkrát přeformátovat.

Internetové bankovnictví

Také různé platební brány jsou pro kyberzločince velmi lákavé. Pokud se jim podaří prolomit heslo, čeká je bezpracný zisk. Proto také míváte při přihlášení své unikátní heslo, nebo v případě banky vám většinou přijde přes SMS autorizační kód transakce. Návod, jak na to, najdete na twofactorauth.org.

Phishing

Dnes už celkem známý kousek hackerů, přesto se mnohým lidem stále ještě podaří naletět. O co tu jde? O zasílání e-mailů, které se tváří jako oficiální zpráva třeba od vaší banky a vy máte kliknout na nějaký odkaz nebo odeslat své heslo například k internetovému bankovnictví. Oblíbené je sdělení exekutora, že máte dluh, a vy celí vyplašení sdělíte nějaké heslo či číslo účtu. Pamatujte si, že žádné oficiální instituce, natož pak bankovní, tohle nedělají. Máte-li přesto dojem, že váš počítač byl napaden hackerem, můžete si to ověřit na haveibeenpwned.com.

Nejen počítač

Pryč je doba, kdy jsme telefon používali pouze k volání. Dnes na těch chytrých děláme všechno možné a nakonec zjistíme, že nejméně ze všeho telefonujeme. Posíláme e-maily, fotky, užíváme Facebook, WhatsApp, hledáme v internetových aplikacích. A právě chytré telefony jsou takovou další bankou důvěrných informací. Základem je mít nainstalovaný antivirus a heslo na odemknutí zařízení, ať už číselné nebo otiskem prstu. Spousta uživatelů má telefon odemčený, protože je prý heslo zdržuje. Je to nesmysl a nemusí se to vyplatit.

Wi-fi

Také ji používáte? Určitě. A přitom možná nevíte, že byste ji měli používat jen k určitým úkonům, když vám dojdou data a jste mimo domácí prostředí. Tím myslíme vyhledání adresy hotelu, nebo souřadnic oblíbeného obchodu. Pokud potřebujete reagovat na e-maily, chatovat na Facebooku či zkontrolovat stav účtu, vždycky využívejte aplikace, které máte v telefonu nainstalované. A nikdy nechoďte na tyto účty přes webové prohlížeče. U volně přístupných počítačů na letištích nebo v hotelích je nezbytná velká obezřetnost. Nikdy nevíte, co je na takovém počítači nainstalované, kdo s ním pracoval před vámi. Když už free wi-fi využíváte, volte raději tu se zámečkem, na který potřebujete heslo. Nebudete tomu věřit, ale jen na YouTube najdete tři sta tisíc návodů, jak ‚hacknout' wi-fi.

TEXT: EVA HOŘÁNKOVÁ PODLE KAROLA SUCHÁNKA, KAROLSUCHANEK.COM, FOTO: SHUTTERSTOCK